

והנה ראיתי מעשה יקרה כתובה בספר "זכור לאברהם" אשר באמת אין שם מקומה ואינה שייכה [שייכת] להספר, מה גם כי לא יד הכל ממשמשים בהספר ההוא כי הוא שייך רק לשוחטים וע"כ [ועל כן] אמרתי להעתיקה לכאן, יען כי החייט גם הוא היה צדיק נסתר והמעשה ההיא אמיתית היא כי שמעתי ג"כ [גם כן], וע"כ [ועל כן] לא רציתי למנוע הטוב מאחינו בני ישראל:

מעשה נורא שאירע במדינת פולין בק"ק [בקהילת קודש] לובלין בשנים קדמוניות שהיה שם המנהג שקודם שנפטר הרב שם היו הפרנסים שואלים להרב החולה שיאמר להם מי האיש, התלמיד חכם, שימלא את מקומו אחריו להיות אצלם לרב ולמורה. ויהי היום שאירע פעם אחד שחלה שם הרב את חליו אשר ימות בו, ויבאו אליו הפרנסים לשאלו כמנהגם. ויען להם הרב שהוא לא יכול להגיד להם. "אמנם כן, האיש אשר

והנה ראיתי מעשה יקרה כתובה בספר "זכור לאברהם" אשר באמת אין שם מקומה ואינה שייכה [שייכת] להספר, מה גם כי לא יד הכל ממשמשים בהספר ההוא כי הוא שייך רק לשוחטים וע"כ [ועל כן] אמרתי להעתיקה לכאן, יען כי החייט גם הוא היה צדיק נסתר והמעשה ההיא אמיתית היא כי שמעתי ג"כ [גם כן], וע"כ [ועל כן] לא רציתי למנוע הטוב מאחינו בני ישראל:

מעשה נורא שאירע במדינת פולין בק"ק [בקהילת קודש] לובלין בשנים קדמוניות שהיה שם המנהג שקודם שנפטר הרב שם היו הפרנסים שואלים להרב החולה שיאמר להם מי האיש, התלמיד חכם, שימלא את מקומו אחריו להיות אצלם לרב ולמורה. ויהי היום שאירע פעם אחד שחלה שם הרב את חליו אשר ימות בו, ויבאו אליו הפרנסים לשאלו כמנהגם ויען להם הרב שהוא לא יכול להגיד להם אמנם כן האיש אשר ימות אחריו בראשונה הוא יגיד להם קודם מוחו למי תקבלו להיות אצלכם לרב ולמורה וכלתם דבריו אלא מיד מה רב וחסד כל בעיר ויתעצו יחדיו להשגיח על זה בעינא פקחא כל מי שיחלה בראשונה בכדי לשאלו. ויהי היום כי א"ש ח"י פני מאד מאוד ויהי דר חוץ להעיר בניה קטן ונשבר ורוב מאנשי בעיר לא היו מכירים אותו לאיש עני וכלל כי אם מעט מאנשי בעיר שהיו מכירים אותו לאיש עני ולא יותר. ויחלה זה כחייט בחליו אשר ימות בו ותיכף כחברה קדושה המה חברה הקברנים, הודיעו זאת להפרנסים ויאמרו להם לאמר כנו צאנו אל א"ש פני חייט וכואו כי בעינינו כל ימי חיינו לאיש בער ולא ח"ח ועכשיו הוא מולך ונוסע למות ועתה כמובן בעיניכם עשו ויתיעצו יחד כל הפרנסים ויענו יחדיו לאמר אנחנו מוכרחים לילך אליו ויסי כבואם ויתמה האיש עני החולה וישאל להם מאין באתם ולמה באתם אליו? ויענו אליו: "אנו הפרנסים דק"ק [דקהילת קודש] לובלין יע"א [יכוננה עליון אמן], ובאנו לכבוד מעלתו לשאלו שיגיד לנו איזה רב מקהילה נקבל לנו מקהילת קודש של הרב הנפטר

ימות אחרי בראשונה הוא יגיד להם קודם מותו למי תקבלו להיות אצלכם לרב ולמורה. וכלתם דבריו אלה מיד מה הרב. ותהום כל העיר ויתיעצו יחדיו להשגיח על זה בעינא פקחא [בעין פקוחה] כל מי שיחלה בראשונה בכדי לשאלו. ויהי היום היה איש א' [אחד] חייט עני מאוד מאוד והיה דר חוץ להעיר בבית קטן ונשבר, ורוב מאנשי העיר לא היו מכירים אותו כלל וכלל כי אם מעט מאנשי העיר שהיו מכירים אותו לאיש עני ולא יותר. ויחלה זה החייט בחליו אשר ימות בו, ותיכף החברה קדושה, המה חברה הקברנים, הודיעו זאת להפרנסים ויאמרו להם לאמר: "הננו באנו אל איש עני חייט והוא היה בעינינו כל ימי חיינו לאיש בער ולא ת"ח [תלמיד חכם], ועכשיו הוא חולה ונוטה למות. ועתה כטוב בעיניכם עשו." ויתיעצו יחד כל הפרנסים ויענו יחדיו לאמר: "אנחנו מוכרחים לילך אצלו ולשאלו ויהי מה שיהיה." ויעשו כן וילכו אליו, ויתמה האיש העני החולה וישאל להם: "מאין באתם ולמה באתם אלי?" ויענו אליו: "אנו הפרנסים דק"ק [דקהילת קודש] לובלין יע"א [יכוננה עליון אמן], ובאנו לכבוד מעלתו לשאלו שיגיד לנו איזה רב מקהילה נקבל לנו שהוא יהיה למלא מקומו של הרב הנפטר

זלה"ה [זכרו לחיי העולם הבא]. ויען להם דברים כאלו אינו יודע כלל מה מהותו של הרב ולמה המה צריכין לרב. והשיבו לו: "הרב אנו צריכין לו שהוא יורה לנו כל השאלות של איסור והיתר וגם הוא ישפוט בינינו כל דברי ריבות, וכך הוא הדרך שעושים בכל קהילות ישראל." ויען להם: "אם כן הבנתי למה שצריכין לרב אמנם, למה באתם אלי לשאול? קחו לכם הטוב בעיניכם." ויענו לו: "אין אנחנו יכולין לעשות זאת מפני שהרב הנפטר צוה לנו קודם מותו שאנחנו נשאל למעלתו דוקא. וכך הוא המנהג אצלנו פה מימי קדם לשמוע להרב הנפטר מה שיצוה לנו, ואין אנו יכולין לשנות דבריו." ויען להם דברים סתומים שהיתה המשמעות שהוא אינו יודע ואינו מבין כלל מה שהמה אומרים לו ומה שהמה רוצים ממנו. והיה כראותם שאינם יכולין לעשות עמו שום דבר אזי נתייעצו יחדיו ויאמרו אליו: "הנה אין

זלכ"ה ויען להם דברים כאלו אינו יודע כלל מה מהותו של הרב ולמה המה צריכין לרב. והשיבו לו: "הרב אנו צריכין לו שהוא יורה לנו כל השאלות של איסור והיתר וגם הוא ישפוט בינינו כל דברי ריבות, וכך הוא הדרך שעושים בכל קהילות ישראל ויען להם אם כן הבנתי למה שצריכין לרב אמנם, למה באתם אלי לשאול? קחו לכם הטוב בעיניכם ויענו לו אין אנחנו יכולין לעשות זאת מפני שהרב הנפטר צוה לנו קודם מותו שאנחנו נשאל למעלתו דוקא וכך הוא המנהג אצלנו פה מימי קדם לשמוע להרב הנפטר מה שיצוה לנו ואין אנו יכולין לעשות דבריו. ויען להם דברים סתומים שהיתה המשמעות שהוא אינו יודע ואינו מבין כלל מה שהמה אומרים לו ומה שהמה רוצים ממנו ויהי כראותם שאינם יכולין לעשות עמו שום דבר אזי נתייעצו יחדיו ויאמרו אליו כהם אין אנחנו מבקשים ממעלתו כי אם זאת שאנחנו נכיה מחשבים לפניך את שמות העיירות שיש שם רב שראוי הוא להיות אצלנו לרב ובאיזו העיר שאתם רוצים אמור לנו וכי עושים כך מחשבים לפניו הרבה עיירות ובחוסר כיוון מחשבים ג"כ עיר אוסטרעא ויען להם כעני החולה קחו לכם זה הרב מאוסטרעא:

ויהי כשומעם זאת וישמחו ויאמרו אליו יחי ד' עמכם וילכו משם ויהי כי לא הרחיקו ללכת משם וידבר זה כעני החולה לאמר מהרו וקראו אלי את הפרנסים שיחזרו אצלי ויהי כן ויען להם לאמר הנה אני אמרתי לכם שאתם תקבלו את הרב מאוסטרעא אולי לא יאבד ללכת משם אצלכם. ויתמחו ויאמרו לו כן דברת הקשית לשאול ומה נעשה לזה כי אין אנחנו יודעים מה לעשות לזה (וכי בדעתם שיאמר להם לקבל מעיר אחרת ממקום פלוני) ויען להם זה החולה לאמר וזה כי יגיד לכם הרב מאוסטרעא שאינו רוצה אזי תשיבו אתם אליו בשמי שאני מצוה עליו שצריך תיקף ללכת להיות אצלכם לרב. ומיד אחר הדברים האלה מת זה החיית ונקבר בכבוד גדול במקום הרב

אנחנו מבקשים ממעלתו כי אם זאת שאנחנו נהיה מחשבים לפניך את שמות העיירות שיש שם רב שראוי הוא להיות אצלנו לרב, ובאיזו העיר שאתם רוצים, אמור לנו. "והי עושים כך, מחשבים לפניו הרבה עיירות ובתוכם היו מחשבים ג"כ [גם כן] עיר אוסטרעא. ויען להם העני החולה: "קחו לכם זה הרב מאוסטרעא."

ויהי כשומעם זאת וישמחו ויאמרו אליו: "יהי ד' עמכם." וילכו משם, ויהי כי לא הרחיקו ללכת משם וידבר זה העני החולה לאמר: "מהרו וקראו אלי את הפרנסים שיחזרו אצלי." ויהי כן. ויען להם לאמר: "הנה אני אמרתי לכם שאתם תקבלו את הרב מאוסטרעא, אולי לא יאבד ללכת משם אצלכם." ויתמחו ויאמרו: "לו כן דברת הקשית לשאול. ומה נעשה לזה כי אין אנחנו יודעים מה לעשות לזה (והיה בדעתם שיאמר להם לקבל מעיר אחרת ממקום פלוני)." ויען להם זה החולה לאמר: "והיה כי יגיד לכם הרב מאוסטרעא שאינו רוצה, אזי תשיבו אתם אליו בשמי שאני מצוה עליו שצריך תיקף ללכת להיות אצלכם לרב." ומיד אחר הדברים האלה מת זה החיית ונקבר בכבוד גדול במקום הרב

שמת ומיד אח"כ שלחו אנשים מכובדים ות"ח [ותלמידי חכמים] עם כתב הרבנות ושכירות חוב להרב מאוסטרהא שיבא אליהם ללובלין להיות אצלם לרב ולמורה:

ויהי כבואם שמה אליו, ויהי כן כאשר אמר להם זה העניי החייט הנ"ל שהרב מאוסטרהא השיב להם שאין רצונו לעזוב עיר מולדתו שהיו שם אביו ואבותיו לרבנים, ורצונו לאחר מאה שנים להיות נקבר אצלם. וישבו האנשים האלה ללובלין בתשובה הנזכר ויוסיפו לשלוח אליו שלוחים, ויען להם הרב שאין רצונו בשום ואופן לעזוב עיר מולדתו מטעם האמור. ויענו ויאמרו אליו: "עוד דבר א' [אחד] יש לנו לדבר לכבוד מעלתו הרמה, ואמת הוא כי גם אנחנו אינם יודעים זה הדבר על בוריו, ובשביל זה לא היו רצונינו לגלותו לו מתחלה עד

שמת ותיקף ומיד אח"כ שלחו אנשים מכובדים ות"ח עם כתב הרבנות ושכירות חוב להרב מאוסטרהא שיבא אליהם ללובלין לסיים אצלם לרב ולמורה:

ויהי כבואם שמה אליו ויהי כן כאשר אמר להם זה העניי החייט הנ"ל שהרב מאוסטרהא השיב להם שאין רצונו לעזוב עיר מולדתו שהיו שם אביו ואבותיו לרבנים, ורצונו לאחר מאה שנים להיות נקבר אצלם. וישבו האנשים האלה ללובלין בתשובה הנזכר ויוסיפו לשלוח אליו שלוחים ויען להם הרב שאין רצונו בשום ואופן לעזוב עיר מולדתו מטעם האמור. ויענו ויאמרו אליו עוד דבר א' יש לנו לדבר לכבוד מעלתו הרמה ואמת הוא כי גם אנחנו אינם יודעים זה הדבר על בוריו ובשביל זה לא היו רצונינו לגלותו לו מתחלה עד כה כי עכשיו אנו מוכרחים ואם לא יועיל לא יזיק ויאמרו אליו הנם העניי החייט פנים מקטילתו לובלין מת יפ' וכו' אמר לנו קודם מותו שאנחנו נאמר לכבוד מעלתו הרמה בשמו שהוא מליץ לכם לעזוב אוסטרהא ולבא לסיים לרב בלובלין ויהי כשמוע הרב שמת זה החייט בלובלין קרע בגדיו ויבך צמר נפש מאד מאד. ומיד השיב להם מכיון לדרככם ואני עמכם לסיים אצלכם לרב ולמורה כאשר גזר עלי זה הצדיק החייט יפ'. ויעשו כן ויהי כאשר באו סמוך ללובלין וילאו לקריתו כחון רב ויקבלו אותו בשמחה רבה ובכבוד גדול ויהי ביום השבת אחר הדרשה בסעודה שלישית ויבואו אליו כל אנשים מכובדי העיר והפ"ח דשם [ששם], ואכלו ושתו ושמוחו ויהי כטוב לבם בתורה ובאמרו אליו להרב: "נא אדונינו ניי"ו [נרו יאיר ויזרח] לנצח, באנו בבקשה מכבודו הגדול לגלות לנו זה הסוד מהעניי הצדיק ניי"ע [נוחו עדן] כי אנחנו פה לא ידענו ממנו שום דבר." ויען להם הרב: "גם אני לא ידעתי רק ממעשה אחד. ומעשה שהיה כך היה, כי מנהגי היה תמיד באוסטרהא שאחר התפלה של שחרית בביהכ"נ [בבית הכנסת] דשם שכל העם היו הולכין מבה"כ [מבית הכנסת] הייתי סוגר הדלת מבפנים במפתח, והחלונות הם בבה"כ [בבית הכנסת] בגובה הכתלים שלא יש ביכולת שום אדם

כה, כי עכשיו אנו מוכרחים [צ"ל: מוכרחים] ואם לא יועיל לא יזיק." ויאמרו אליו: "הנה העניי החייט פב"פ [פלוני בן פלוני] מקהילתנו לובלין מת ניי"ע [נוחו עדן], והוא אמר לנו קודם מותו, שאנחנו נאמר לכבוד מעלתו הרמה בשמו, שהוא מצוה לכם לעזוב אוסטרהא ולבא להיות לרב בלובלין." ויהי כשמוע הרב שמת זה החייט בלובלין קרע בגדיו ויבך במר נפש מאד מאד. ומיד השיב להם: "מהרו לדרככם ואני עמכם להיות אצלכם לרב ולמורה כאשר גזר עלי זה הצדיק החייט ניי"ע [נוחו עדן]." ויעשו כן. ויהי כאשר באו סמוך ללובלין ויצאו לקרתו [צ"ל: לקראתו] המון רב ויקבלו אותו בשמחה רבה ובכבוד גדול. ויהי ביום השבת אחר הדרשה בסעודה שלישית ויבואו אליו כל אנשים מכובדי העיר והפ"ח [והפרנסי חודש] דשם [ששם], ואכלו ושתו ושמוחו. ויהי כטוב לבם בתורה ובאמרו אליו להרב: "נא אדונינו ניי"ו [נרו יאיר ויזרח] לנצח, באנו בבקשה מכבודו הגדול לגלות לנו זה הסוד מהעניי הצדיק ניי"ע [נוחו עדן] כי אנחנו פה לא ידענו ממנו שום דבר." ויען להם הרב: "גם אני לא ידעתי רק ממעשה אחד. ומעשה שהיה כך היה, כי מנהגי היה תמיד באוסטרהא שאחר התפלה של שחרית בביהכ"נ [בבית הכנסת] דשם שכל העם היו הולכין מבה"כ [מבית הכנסת] הייתי סוגר הדלת מבפנים במפתח, והחלונות הם בבה"כ [בבית הכנסת] בגובה הכתלים שלא יש ביכולת שום אדם

לבוא דרך שם לבהכ"נ [לבית הכנסת], ואני הייתי לומד שם תמיד עד חצות היום מוכתר בטלית ותפילין. ויהי היום פתאום ראיתי איש א' [אחד] עומד אצלי ונבהלתי מאוד. והשיב לי זה האיש: 'אדמ"ו [אדוני מורי ורבי], לא תירא ממני כי גם אני בן אדם כמוהו'. "אמרתי לו: 'למה באת אלי?' ויען: 'הנה אליהו הנביא שלח אותי למעלתכם להודיעכם שתמהרו לתקן את העון פלוני ופלוני שיש בעיר'. אמרתי לי [צ"ל: לו]: 'אמור לי שמך ואת שם עירך ומה מעשיך'. והשיב לי: 'שמי הוא פב"פ [פלוני בן פלוני], ושם עירי הוא לובלין, ומעשי הוא מעשה חייט'. ואני כשמעי זאת ממנו אמרתי בלבי כיון שהוא בעצמו מעיד על עצמו שהוא אינו רב ולא דיין ולא שום מפורסם לכן העזתי פני נגדו

לבוא דרך שם לבסכני ואני הייתי לומד שם תמיד עד חצות היום מוכתר בטלית ותפילין ויהי היום פתאום ראיתי איש א' עומד אצלי ונבהלתי מאוד וכשיב לי זה האיש אדמ"ו לא חירא ממני כי גם אני בן אדם כמוהו. אמרתי לו למה באת אלי ויען הנס אליכו הנביא שלח אותי למעלתכם להודיעכם שתמהרו לתקן את העון פלוני ופלוני שיש בעיר אמרתי לי אמור לי שמך ואת שם עירך ומה מעשיך וכשיב לי שמי הוא פב"פ ושם עירי הוא לובלין ומעשי הוא מעשה חייט ואני כשמעי זאת ממנו אמרתי בלבי כיון שהוא בעצמו מעיד על עצמו שהוא אינו רב ולא דיין ולא שום מפורסם לכן העזתי פני נגדו ואמרתי לו אם אתה הוא כדברך שאליו הנביא שולחך אלי אזי אני רוצה ג"כ לזכות שאראה אותו ואם לאו אין אני מקבל את דבריך שאמרת לי בשמו. ויען אלי ויאמר: 'אני יודע אם מעלתו יראה אותו, פחד ובהלה תהי' למעלתו מאוד מפניו ולמה לו לבא לצער הזה?' והשבתי לו: 'יעבור עלי מה, רצוני שאזכה לראותו'. ובתוך הדברים העביר מטפחת שלו על פני וראיתי ונבהלתי ונפלתי על פני ונתעלפתי מרוב הפחד והמורא שראיתי לאליהו הנביא זלה"ה [זכרו לחיי העולם הבא]. אח"כ כשהקיץ אותי בקושי אמר אלי: 'הלא אמרתי לאדמ"ו [לאדוני מורי ורבי] מקודם שמע"ל [שמעלתו] יפחד ממנו. ועתה מהרו ועשו מה שאמרתי לכם בשמו'. ומיד פרח זה האיש האמת ולא ראיתי עד הנה. הלואי שאזכה לראותו בג"ע [בגן עדן] אמן. "ע"כ [עד כאן] שמעתי בפולין מאיש אמת ועכשיו אנחנו יכולים להבין על בוריו שהרב הנזכר היה מכיר בטיב לזה החייט הקדוש וגם היה יודע שהחייט ימות מיד אחריו ולא יקדמנו אחר. וגם היה יודע, שדוקא רק מחמת צוואות זה החייט הקדוש להרב מאוסטרהא יהיה מוכרח הרב שיבא ללובלין ולא זולת. זכותם יגן עלינו. ועל כל ישראל אמן אמן:

ואמרתי לו: 'אם אמת הוא כדברך שאליהו הנביא שולחך אלי, אזי אני רוצה ג"כ [גם כן] לזכות שאראה אותו, ואם לאו אין אני מקבל את דבריך שאמרת לי בשמו. ויען אלי ויאמר: 'אני יודע אם מעלתו יראה אותו, פחד ובהלה תהי' למעלתו מאוד מפניו ולמה לו לבא לצער הזה?' והשבתי לו: 'יעבור עלי מה, רצוני שאזכה לראותו'. ובתוך הדברים העביר מטפחת שלו על פני וראיתי ונבהלתי ונפלתי על פני ונתעלפתי מרוב הפחד והמורא שראיתי לאליהו הנביא זלה"ה [זכרו לחיי העולם הבא]. אח"כ כשהקיץ אותי בקושי אמר אלי: 'הלא אמרתי לאדמ"ו [לאדוני מורי ורבי] מקודם שמע"ל [שמעלתו] יפחד ממנו. ועתה מהרו ועשו מה שאמרתי לכם בשמו'. ומיד פרח זה האיש האמת ולא ראיתי עד הנה. הלואי שאזכה לראותו בג"ע [בגן עדן] אמן. "ע"כ [עד כאן] שמעתי בפולין מאיש אמת ועכשיו אנחנו יכולים להבין על בוריו שהרב הנזכר היה מכיר בטיב לזה החייט הקדוש וגם היה יודע שהחייט ימות מיד אחריו ולא יקדמנו אחר. וגם היה יודע, שדוקא רק מחמת צוואות זה החייט הקדוש להרב מאוסטרהא יהיה מוכרח הרב שיבא ללובלין ולא זולת. זכותם יגן עלינו. ועל כל ישראל אמן אמן: